

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca: SSO Izabela Korpik

SSO Sławomira Hańczewska

SSO Urszula Jabłońska-Maciaszczyk

Protokolant: Weronika Kowalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 roku w Poznaniu

sprawy z wniosku

Stowarzyszenia Filmowców Polskich z siedzibą w Warszawie i Stowarzyszenia Autorów ZAiKS z siedzibą w Warszawie

przy udziale

Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej z siedzibą w Warszawie, Związku Pracodawców Audio-Video z siedzibą w Warszawie, Związku Telewizji Kablowych w Polsce Izby Gospodarczej z siedzibą w Łodzi, Związku Pracodawców Mediów Publicznych z siedzibą w Warszawie, Stowarzyszenia Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-muzycznych SAWP z siedzibą w Warszawie i Polskiej Izby Radiodifuzji Cyfrowej z siedzibą w Poznaniu

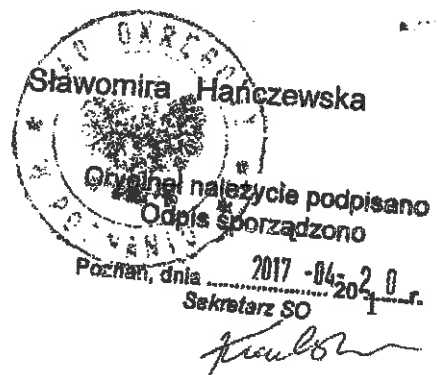
o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń

postanawia

1. zatwierdzić tabelę wynagrodzeń przedstawioną przez wnioskodawców przed Komisją Prawa Autorskiego w części tj co do punktów I, II, III, IV, V, VI, X, XI,
2. odmówić zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń przedstawionej przez wnioskodawców przed Komisją Prawa Autorskiego w pozostałej części tj. co do punktów VII, VIII, IX i XII,
3. oddalić wniosek o odrzucenie wniosku o zatwierdzenie tabeli,
4. obciążyć wnioskodawców i uczestników postępowania kosztami postępowania w zakresie poniesionym.

Urszula Jabłońska-Maciaszczyk

Izabela Korpik

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy Stowarzyszenie Filmowców Polskich z siedzibą w Warszawie i Stowarzyszenie Autorów ZAiKS z siedzibą w Warszawie wnioskiem z dnia 15 czerwca 2012 r., złożonym Komisji Prawa Autorskiego Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie, domagali się na podstawie art. 110¹ ust. 2 pkt 1 oraz art. 110¹² ust. 1 zd. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r. zatwierdzenia tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów audiowizualnych na polu reemisji w sieciach kablowych (wniosek - k. 1- 36).

Postanowieniem z dnia 13 marca 2013 r. Komisja Prawa Autorskiego na podstawie art. 110¹³ ust. 3 w zw. z art. 110¹³ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych umorzyła postępowanie wobec upływu ustawowego, sześciomiesięcznego terminu na rozpoznanie wniosku (postanowienie - k. 1401-1403).

Wobec powyższego wnioskodawcy wnieśli do tutejszego Sądu, za pośrednictwem Komisji Prawa Autorskiego Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie, o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń. Powoływali się przy tym na art. 110¹⁴ ust. 3 prawa autorskiego, zgodnie z którym jeżeli postępowanie w sprawie o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń toczące się przed Komisją zostało umorzone z powodu niezakończenia postępowania w terminie, wnioskodawca może w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia o umorzeniu tego postępowania złożyć wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń przez sąd (k. 3-37).

Uczestniczka postępowania Polska Izba Radiodiffuzji Cyfrowej z siedzibą w Poznaniu wniosła o odmowę zatwierdzenia tabeli przedłożonej przez wnioskodawców w całości. Uzasadniając swoje stanowisko wskazała w pierwszej kolejności na brak legitymacji czynnej po stronie ZAiKS do przedłożenia wspólnej tabeli na podstawie udzielonego stowarzyszaniu zezwolenia. Podniosła, że ZAiKS-owi nie przysługuje prawo reprezentowania praw przysługujących współtwórcom utworów audiowizualnych i twórcom utworów uprzednio istniejących wykorzystanych w utworze audiowizualnym. Oprócz tego zarzuciła niezgodność wspólnego wniosku z art. 70 ust. 1 w zw. z art. 211 ust. 1 PrAut przez przyjęcie w nim wadliwej konstrukcji praw do

utworu audiowizualnego w zestawieniu z zezwoleniem ZAiKS, zakładającej, że w ramach reemisji kablowej nadań programów telewizyjnych zawierających dzieła audiowizualne dochodzi do eksploatacji utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych w utworze audiowizualnym, podczas gdy dochodzi tam do reemisji integralnego utworu audiowizualnego, co zgodnie z art. 70 ust. 1 w zw. a art. 211 ust. 1 PrAut powoduje, że prawo do poboru przez ZAiKS wynagrodzenia za korzystanie z utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych w utworze audiowizualnym wobec reemisji tego utworu nie powstaje. Uczestniczka zwróciła również uwagę na niezgodność wniosku z art. 3 ust. 3 oraz art. 10 w zw. z art. 9 Dyrektywy 93/83 z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową, które to przepisy wyłączają możliwość zbiorowego zarządzania prawami do utworów audiowizualnych (zarówno na polu nadawania jak i reemisji) bez zlecenia, a więc na zasadzie *negotiorum gestio* jak i zakazują inkaso wynagrodzeń z tytułu tzw. „home production”, co zamierza czynić ZAiKS a SFP w odrębnej tabeli. W ocenie uczestniczki wnioskodawcy nie dowiedli również praw do zarządzania i poboru wynagrodzeń z tytułu reemisji kablowej w Polsce repertuaru zagranicznego. Zarzuciła także, że tabela została ukształtowana w oderwaniu od obowiązku uwzględnienia zawartości programu telewizyjnego oraz radiowego w utwory z repertuaru wnioskodawców oraz, że nie uwzględnia uzasadnionego interesu społecznego (k. 536, 586-593v- t. III, k. 4593- t. XXIII).

Uczestnik postępowania Polska Izba Komunikacji Elektronicznej z siedzibą w Warszawie wniosła o odrzucenie wniosku w całości, ewentualnie o odnowę zatwierdzenia tabel. Uzasadniając pierwsze ze swoich żądań uczestnik zarzucił, że termin do złożenia wniosku wynosił 6 miesięcy od powołania Komisji Prawa Autorskiego i tym samym upływał dnia 21 czerwca 2011 r. Wobec tego wniosek wnioskodawców złożony 15 czerwca 2012 r., jako spóźniony, podlega odrzuceniu. Niezależnie od tego uczestnik zarzucił wnioskodawcom, że zakres przedstawionych tabel wykracza poza udzielone im zezwolenia. W szczególności zwrócił uwagę, że nie mają oni prawa do reprezentowania twórców na polu remisji w sieciach kablowych. Uczestnik zarzucił również, że wnioskodawcy nieprawidłowo określili kategorie podmiotów uprawnionych, bowiem nie zwrócili uwagi, że przy poborze wynagrodzeń z

tytułu remisji może być brana pod uwagę w istocie tylko jedna kategoria podmiotów - uprawnieni do utworów audiowizualnych stanowiących przeważającą część reemitowanych utworów. Uczestnik zarzucił również nieuwzględnienie przesłanek z artykułu 110 i 113¹³ ust PrAut (k. 509, 616).

Uczestnik postępowania Związek Telewizji Kablowych w Polsce Izba Gospodarcza z siedzibą w Łodzi wniósł o odmowę zatwierdzenia tabeli. Uzasadniając swoje stanowisko podzielił zarzuty dotyczące niedochowania ustawowych warunków konstruowania tabel, w szczególności wysokości wpływów osiąganych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, charakteru i zakresu korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także kwoty ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na rzecz wszystkich OZZ z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych. Argumentacja przedstawiona przez uczestnika była zbieżna ze stanowiskami pozostałych uczestników postępowania, przedstawionymi powyżej (k. 514, 568, 741, 827).

Uczestnik postępowania Związek Pracodawców Mediów Publicznych z siedzibą w Warszawie wniósł o odmowę zatwierdzenia tabeli. W pierwszej kolejności zarzucił, iż nie obejmuje ona wynagrodzeń przysługującym nadawcom z tytułu reemisji utworów audiowizualnych we własnych programach. Oprócz tego uczestnik wskazał na konieczność prawidłowego określenia podmiotów uprawnionych do pobierania wynagrodzenia z tytułu korzystania z utworów audiowizualnych na polu eksploatacji „reemisja” oraz objęcia zakresem w tabeli wynagrodzenia za korzystanie z utworów na tym polu także poprzez inne niż sieci kablowe sposoby rozpowszechniania utworów (k. 890).

W postępowaniu przed Sądem udział wzięli również uczestnicy: **Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP z siedzibą w Warszawie** oraz **Związek Pracodawców Audio-Video z siedzibą w Warszawie** (k. 526, 1059). Również domagali się oni odmowy zatwierdzenia tabeli podzielając zarzuty przedstawiane przez pozostałych uczestników.

Postanowieniem z dnia 11 marca 2015 r. Sąd odmówił odrzucenia wniosku (k. 6002, t. XXXI). Postanowienie to uprawomocniło się dnia 3 kwietnia 2015 r. (k. 6039, t. XXXI).

Po zapoznaniu się ze sporządzoną na potrzeby niniejszej sprawy opinią biegłego wnioskodawca Stowarzyszenie Autorów ZAiKS z siedzibą w Warszawie w piśmie z dnia 29 lutego 2016 r. (k. 6581, t. XXXIII) cofnął wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń w zakresie punktów VII, VIII i IX w związku z zakwestionowaniem przez biegłego stawek kwotowych określonych w tych punktach. W piśmie z dnia 24 listopada 2016 r. (k. 6978, t. XXXV) wnioskodawca cofnął również wniosek w zakresie punkt XII tabeli. Powyższe stanowisko potwierdził również drugi z wnioskodawców - Stowarzyszenie Filmowców Polskich z siedzibą w Warszawie w piśmie z dnia 23 listopada 2016 r. (k. 6995, t. XXXV).

Jednocześnie, w następstwie powyższego wnioskodawcy złożyli nową, również wspólną tabelę, pozbawioną wspomnianych wyżej punktów, co do których cofnęli swój wniosek. Po usunięciu omyłki, która znalazła się w tabeli dołączonej do pisma z dnia 23.11.2016 r. (k. 6996, t. XXXV) wnioskodawcy na rozprawie dnia 1 grudnia 2016 r. przedłożyli tabelę w jej ostatecznym kształcie (k. 7008, t. XXXVI). Tabela ta, poza usuniętymi punktami i wymuszoną przez to zmianą numeracji pozostałych punktów, nie różniła się od tabeli złożonej przed Komisją Prawa Autorskiego.

Uczestnicy postępowania Polska Izba Komunikacji Elektronicznej z siedzibą w Warszawie (k. 7153, t. XXXV) i Polska Izba Radiodifuzji Cyfrowej z siedzibą w Poznaniu (k. 7233, t. XXXVII) zaoponowali powyższej modyfikacji tabeli, w tym cofnięciu wniosku. Podnosili, że cofnięcie bez zgody wszystkich uczestników nie jest dopuszczalne, a zaproponowana zmiana jest istotna, a przez to niedopuszczalna w toku postępowania sądowego.

Jedynie Związek Telewizji Kablowych w Polsce Izba Gospodarcza z siedzibą w Łodzi przychylił się do stanowiska wnioskodawców w zakresie modyfikacji wniosku (k. 6649, t. XXXIV, k. 7158, t. XXXV).

Pozostali uczestnicy: Związek Pracodawców Audio-Video z siedzibą w Warszawie, Związek Pracodawców Mediów Publicznych z siedzibą w Warszawie i Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-muzycznych SAWP z siedzibą

w Warszawie nie ustosunkowali się do powyższej modyfikacji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawcy Stowarzyszenie Filmowców Polskich z siedzibą w Warszawie i Stowarzyszenie Autorów ZAiKS z siedzibą są stowarzyszeniami, które w zakresie swojej działalności zajmują się m.in. zbiorowym zarządzaniem i ochroną powierzonych mu praw autorskich. Działalność tę Stowarzyszenie Filmowców Polskich prowadzi na podstawie decyzji Ministra Kultury i Sztuki z dnia 29 maja 1995 r. (DP. 041/Z/13/95), w której udzielono stowarzyszeniu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na polach eksploatacji utrwalanie, zwielokrotnianie określoną techniką, wprowadzanie do obrotu, publiczne odtwarzanie, najem, dzierżawa, nadawanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną oraz nadawanie za pośrednictwem satelity, równoczesne i integralne nadawanie programu lub filmu przez inną organizację radiową lub telewizyjną, wprowadzanie do pamięci komputera. Decyzją z dnia 28 lutego 2003 r. Minister Kultury zmienił powyższą decyzję udzielając zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na następujących polach eksploatacji: utrwalanie, zwielokrotnianie określoną techniką, w tym techniką zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową, wprowadzenie do obrotu, wprowadzenie do pamięci komputera, publiczne odtwarzanie, wyświetlanie, najem, użyczenie, nadawanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną oraz nadawanie za pośrednictwem satelity, reemitowanie, publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym oraz na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi przysługującymi producentom utworów audiowizualnych do wideogramów na następujących polach eksploatacji: zwielokrotnianie określoną techniką, wprowadzenie do obrotu, najem, użyczenie, odtwarzanie, nadawanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną oraz nadawanie za pośrednictwem satelity, reemitowanie, publiczne udostępnianie wideogramu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Działalność Stowarzyszenia Autorów ZAiKS prowadzona jest na podstawie decyzji Ministra Kultury i Sztuki z dnia 2 lutego maja 1995 r. (DP. 041/Z/8/95), w której

udzielono zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów literackich, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych, scenicznych i sceniczno-muzycznych na następujących polach eksploatacji: utrwalanie, zwielokrotnianie, wprowadzanie do obrotu, publiczne wykonywanie, publiczne odtwarzanie, nadawanie za pomocą wizji i fonii przewodowej, bezprzewodowej przez stację naziemną oraz za pośrednictwem satelity, wyświetlanie, najem, dzierżawa.

Decyzją z dnia 23 października 1998 r. Minister Kultury i Sztuki zmienił powyższą decyzję udzielając zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych, pantomimicznych, słownych, muzycznych, słowno-muzycznych i choreograficznych w utworze audiowizualnym na następujących polach eksploatacji: utrwalanie, zwielokrotnianie, wprowadzanie do obrotu, wprowadzanie do pamięci komputera, publiczne wykonanie, publiczne odtwarzanie, wyświetlanie, wystawianie, użyczenie i najem, nadanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną, nadanie za pośrednictwem satelity, reemisja, publiczne udostępnienie utworu w taki sposób, by każdy mógł mieć do niego dostęp w czasie i miejscu przez siebie wybranym.

Dowód: odpisy aktualne KRS Stowarzyszenia Filmowców Polskich (k. 56-59) i Stowarzyszenia Autorów ZAiKS (k. 79-82), decyzje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29.05.1995 r. (k. 37-38) i 1.02.1995 r. (k. 60-61), decyzje Ministra Kultury z 28.02.2003 r. (k. 39-40, 64), decyzja Ministra Kultury i Sztuki z 23.10.1998 r. (k. 62-63).

Orzeczeniem z dnia 18 października 2001 r. (sygn. akt DP.042/KOM/38/99/WA) Komisja Prawa Autorskiego, działając na podstawie art. 108 ust. 3 prawa autorskiego zatwierdziła przedłożone przez wnioskodawców Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Stowarzyszenie Autorów ZAiKS oraz Stowarzyszenie Niezależnych Autorów Radiowych i Telewizyjnych tabele wynagrodzenie

W oparciu właśnie o te tabele wnioskodawcy zawierali z użytkownikami utworów umowy, w ramach który udzielali im licencji na korzystanie z tych utworów na polach eksploatacji wynikających z wymienionych wyżej decyzji.

Kolejne postępowanie o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń podjęte z inicjatywy wnioskodawców zakończyło się postanowieniem z dnia 13 maja 2012 r. wydanym przez Zespół Orzekający Komisji Prawa Autorskiego w sprawie o sygn. DWIM.PZ-

006/1-2/12 na podstawie art. 110¹³ ust. 3 i art. 110¹³ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r. o umorzeniu postępowania z powodu jego niezakończenia w ustawowym terminie oraz zniesieniem między uczestnikami koszty postępowania.

Uczestnikami postępowania prowadzonego o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń przed Komisją Prawa Autorskiego były następujące podmioty: Polska Izba Komunikacji Elektronicznej, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Związek Pracodawców Audio-Video, Związek Telewizji Kablowych w Polsce Izba Gospodarcza, Związek Pracodawców Mediów Publicznych, Związek Artystów Scen Polskich, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-muzycznych SAWP, Związek Pracodawców Prywatnych Mediów, Związek Pracodawców Mediów Elektronicznych i Telekomunikacji „MEDIAKOM”, Polska Izba Radiodfuzji Cyfrowej, Związek Artystów Wykonawców STOART i Konwent Operatorów Systemów Telewizji Szpitalnej.

Wobec powyższego, zgodnie z treścią art. 110¹⁴ ust. 3 prawa autorskiego, jeżeli postępowanie w sprawie o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń toczące się przed Komisją zostało umorzone z powodu niezakończenia postępowania w terminie, wnioskodawcy wystąpili na drogę postępowania sądowego .

Dowody: orzeczenie z 18.10.2001 r. (k. 84-93), orzeczenie z 13.03.2013 r. (k. 1401), akta postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego.

Tabela przedstawiona przez wnioskodawców przed Komisją Prawa Autorskiego, a więc w jej pierwotnym brzemieniu (przed zmianami dokonanymi w niniejszym postępowaniu) spełniała kryteria określone w art. 110¹³ ust. 5 prawa autorskiego, poza punktami VII i VIII. W szczególności uwzględniała wysokość wpływów osiąganych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych, kwotę ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na rzecz wszystkich OZZ z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych.

Analiza stawek dla porównywalnych krajów Europy Środkowo-Wschodniej wskazuje, iż wynagrodzenia łącznego wnioskodawców, wynikającego z przedstawionej przez nich tabeli nie można uznać za wygórowane. Co prawda wynagrodzenie pobierane przez Stowarzyszenie Filmowców Polskich w zakresie

reprezentowanych praw jest w większości przypadków wyższe od stawek funkcjonujących na porównywalnych rynkach (istnieje zachwianie globalnych sum pobieranych przez tą organizację), to proponowane wynagrodzenie na rzecz Stowarzyszenia Autorów ZAiKS jest niższe od stawek funkcjonujących na tych rynkach. Powoduje to, że łączna stawka wnioskodawców jest prawidłowa.

Wątpliwości w tym zakresie budziły jedynie punkty VI i VII przedstawionej tabeli. Zastosowanie zaproponowanych w nich stawek w warunkach polskich stałoby w sprzeczności z kryterium uwzględnienia wysokości wpływów osiąganych z korzystania z utworów przy ustalaniu wynagrodzenia organizacji zbiorowego zarządzania, gdyż w zakresie do 15 zł przychodów z tytułu reemisji utworów oraz korzystania z wideogramów per abonent dla reemisji nie więcej niż 15-tu kanałów i do 25 PLN przychodów z tytułu reemisji utworów oraz korzystania z wideogramów per abonent dla reemisji ponad 15-tu kanałów - wynagrodzenie to jest stałe, niezależnie od wysokości wpływów na abonenta. Zaproponowana stawka nie spełniała więc kryterium proporcjonalności i racjonalności.

Określając przeciętny poziom rentowności działalności operatorów sieci kablowych na polu reemisji należy mieć na względzie, że od kilku lat następuje systematyczny spadek liczby klientów usługi reemisji. Ponadto operatorzy kablowi stale tracą udział w rynku płatnej telewizji na rzecz naziemnej telewizji cyfrowej, platform cyfrowych, a także operatorów telekomunikacyjnych dostarczających usługę reemisji w technologii IPTV. Na rynku jest coraz większa konkurencyjność wynikająca z coraz mocniejszej pozycji platform cyfrowych i naziemnej telewizji cyfrowej. Powoduje to, że średnia rentowność sześciu największych polskich operatorów kablowych jest o około 10 punktów procentowych niższa od średniej dla operatorów z pozostałych krajów UE, przy czym zjawisko jako takie dostrzegalne jest we wszystkich krajach. Rentowność polskich operatorów utrzymuje się na poziomie ok. 40%, natomiast średnia rentowność operatorów z pozostałych krajów Unii Europejskiej wzrosła w latach 2008-2011 o prawie 6 punktów procentowych i wynosi obecnie ok. 50%.

Procesy kurczenia się bazy abonenckiej operatorów kablowych oraz spadku marżowości usługi reemisji są charakterystyczne nie tylko dla rynku polskiego, gdyż wynikają one ze zmian otoczenia rynkowego i postępu technologicznego, który wygląda podobnie na wszystkich rynkach rozwiniętych. W krajach Europy Wschodniej historycznie siłniejszą pozycję, przekładającą się również na wyższe stawki, posiadały

tradycyjne organizacje zbiorowego zarządzania reprezentujące twórców - w stosunku do organizacji reprezentujących producentów utworów audiowizualnych (w szczególności AGICOA), co przekłada się na małą wielkość inkasa AGICOA, a w wielu przypadkach również trudności z rejestracją i poborem wynagrodzenia (m.in. Czechy, Węgry, Słowenia, Bułgaria). Wielowymiarowa analiza porównawcza wskazuje, że krajami porównywalnymi do Polski w zakresie rynku telekomunikacyjnego są w szczególności kraje Europy Środkowo-Wschodniej takie jak: Bułgaria, Węgry, Łotwa, Litwa, Rumunia i Słowacja. Za kraje w mniejszym stopniu porównywalne można uznać: Czechy, Estonię, Portugalię, Słowenię, Hiszpanię, Wielką Brytanię.

Porównanie proponowanych stawek wynagrodzenia OZZ dla rynków porównywalnych wskazuje, iż łącznej stawki proponowanej przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS i Stowarzyszenie Filmowców Polskich nie można uznać za wygórowaną i znacznie odbiegającą od standardów rynkowych. Nie można w związku z tym stawek zaproponowanych w tabeli wynagrodzeń uznać za jednostronne narzucanie uciążliwych warunków. Powyższe twierdzenie jest prawdziwe w przypadku łącznego wynagrodzenia obydwu organizacji w wysokości 3,3 %.

Analiza poziomu globalnego obciążania operatorów sieci kablowych na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych na polu reemisji wobec przeciętnego poziomu rentowności działalności operatorów sieci kablowej na polu reemisji nie pozwala na zidentyfikowanie zależności poziomu stawek od poziomu rentowności. Na rynku polskim obciążenie opłatami na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania jest jednak większe niż na rynkach porównywalnych mimo istotnie niższej rentowności usługi reemisji.

Stawka globalnego obciążenia z tytułu płatności na rzecz wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania w ujęciu procentowym wynosi 4%. Wobec tego nie można stawek zaproponowanych w tabeli wynagrodzeń uznać za jednostronne narzucenie uciążliwych warunków, od warunkiem, że łączne wynagrodzenie wnioskodawców nie będzie wyższe niż 3,3% oraz, że wyłączone zostaną z przedstawionej tabeli punkty VII i VIII. Ze względu na słabnącą rentowność usługi reemisji i zmiany zachodzące na rynku, wskazane jest zachowanie obciążenia globalnego na takim poziomie. Zarówno stawka ogólnego obciążenia jak i stawki proponowane przez wnioskodawców są porównywalne ze stawkami obowiązującymi w innych krajach europejskich.

Dowód: opinia biegłego dra Pawła Kosseckiego wraz z załącznikami (k. 6252-

6481), *opinia uzupełniająca* (k. t. XXXIV, k. 6664-6779), *zeznania biegłego* (t. XXXVI, k. 7036-7038).

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę przedstawionym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenia zawarte w dokumencie.

W ocenie Sądu opinia sporządzona przez biegłego dr Pawła Kosseckiego była jasna, rzeczowa i przejrzysta. Biegły wskazał na czym oparł się wydając opinię, z jakich korzystał źródeł i jaką posłużył się metodologią. W sposób zrozumiały przedstawił wnioski opinii oraz to w jaki sposób do nich doszedł. W szczególności biegły szczegółowo wyjaśnił dlaczego zastosował w niniejszej sprawie metodę porównawczą i jakie powody decydowały, że niewskazane było zastosowanie innej metodologii, odpowiadając w ten sposób na kluczowy zarzut stawiany przez niektórych uczestników postępowania.

Zarówno bowiem wnioskodawcy jak i uczestnicy postępowania zgłosili do opinii szereg zastrzeżeń. Sąd za celowe uznał odniesienie się jedynie do kluczowych, najistotniejszych z nich, w szczególności takich, które mogłyby podważać rzetelność sporządzonej opinii i które najbardziej oddziaływały na wyciągnięte przez biegłego wnioski.

Podstawowym zarzutem do wydanej opinii był zarzut dotyczący metodologii przyjętej przy opracowywaniu opinii.

Biegły Paweł Kossecki wyjaśnił, że wyciągnięte wnioski oparł na porównaniu sytuacji na rynkach międzynarodowych, głównie w państwach należących do Unii Europejskiej a nadto zbliżonych tak pod względem ludnościowym jak i uregulowań prawnych (np. Węgry, Portugalia, Hiszpania, Słowenia). W opinii pierwotnej, a także uzupełniającej, biegły dokonał wnikliwej analizy rynków innych państw wykazując, że zaproponowane

przez wnioskodawców stawki są do nich zbliżone. Biegły szczegółowo wskazał jakie dokumenty poddał analizie, w jaki sposób je oceniał, jakie kryteria brał pod uwagę. Nie może przy tym budzić wątpliwości celowość powołania w sprawie biegłego, bowiem czynności powyższe wymagały szerokiej wiedzy specjalistycznej, znajomości rynku i zasad nim rządzących, zależności między podmiotami itd. Sąd pragnie przy tym zaznaczyć, że kwalifikacje biegłego również nie budziły najmniejszych nawet wątpliwości- jako doradca podatkowy wielokrotnie dokonywał on wycen aktywów niematerialnych na potrzeby wielu transakcji, prowadzi z tego zakresu szkolenia i wykłady, publikuje związane z tą tematyką artykuły i książki. Jako członek rad nadzorczych spółek codziennie styka się z problematyką prawa autorskiego dzięki czemu posiada również doświadczenie praktyczne.

Odnosząc się do pisma Związku Telewizji Kablowych w Polsce biegły przyznał, że wydając opinię posługiwał się również dokumentami nieznajdującymi się aktach sprawy. Podkreślił, że było to konieczne dla wypracowania rzetelnych, wiarygodnych wniosków. Jednocześnie wskazał na jakie konkretnie dokumenty się powoływał oraz zaznaczył, że wszystkie one są powszechnie dostępne- są publikowane na stronach internetowych albo w Krajowym Rejestrze Sądowym. Dzięki temu opinia jest możliwa do analizy również w tym zakresie.

Biegły wskazał także, że nie mógł posługiwać się (przyjmować do porównania) stawek innych organizacji działających na rynku polskim, bowiem w większości przedstawione przez nie tabele nie zostały dotychczas zatwierdzone. Biegły dokonał zatem porównania międzynarodowego biorąc pod uwagę zarówno płatności na rzecz poszczególnych OZZ jak i kwotę ogólnego obciążenia wynikającego ze stawek pobieranych przez wszystkie organizacje w zakresie w jakim było to możliwe dla dostępnych danych. Biegły odniósł się zatem do stawek wynagrodzenia organizacji zbiorowego zarządzania obowiązujących w innych krajach UE i porównał je z tymi proponowanymi w niniejszym postępowaniu przez wnioskodawców. Wskazał, że z uwagi na różne systemy obowiązujące z krajach obcych (kwotowe, procentowe, mieszane) musiał dokonać przeliczenia stawek procentowych proponowanych przez wnioskodawców na stawki kwotowe i je poddać porównaniu. Niemożliwe było jednak wzięcie do porównania krajów spoza UE, bowiem nie posiadają one odpowiedniego ustawodawstwa - prawo unijne wymaga, aby każde państwo członkowskie posiadało podobne uregulowania dotyczące prawa autorskiego, w tym zasady określania wynagrodzenia dla OZZ, a występujące w tym zakresie różnice są niewielkie.

Biegły zauważył również, że zastosowana metodologia jest zgodna ze stanowiskiem zarówno Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, jak i polskiego Sądu Najwyższego czy wreszcie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Powszechnie wskazuje się, że stawki, które są pobierane w danym kraju nie powinny być wyższe niż w innych krajach, tym bardziej, że w krajach Unii Europejskiej obowiązuje zasada wzajemnej reprezentacji organizacji zbiorowego zarządzania. Wszystkie organizacje dostarczają przecież jednej „usługi” za które należne być powinno porównywalne wynagrodzenie, by nie zachwiać wspólnego, wspólnotowego rynku. W ten sposób biegły określił również globalne obciążenie na rzecz wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania, ustalając stawkę na 4% i w konsekwencji uznając, że stawka łącznego wynagrodzenia proponowana przez wnioskodawców na poziomie 3,3% jest akceptowalna. Podkreślił przy tym, że 4-procentowy próg jest istotnie mniejszy niż stawki obserwowane na rynkach porównywalnych.

Biegły wyjaśnił również, dlaczego postulowana przez niektórych uczestników postępowania metoda dochodowa nie była możliwa do zastosowania w niniejszej sprawie. Nie można bowiem w sposób pewny, prawidłowy ustalić zależność pomiędzy stawkami płaconymi przez organizacje zbiorowego zarządzania a dochodami uzyskiwanymi przez operatorów kablowych. Innymi słowy nie ma żadnego wiarygodnego dowodu na bezpośrednią zależność wysokości opłat ponoszonych na przez OZZ od faktycznej rentowności usługi reemisji. Oparcie się na tej metodzie prowadziło ponadto do wniosku, że ze względu na wysokość opłat uiszczanych przez reemitentów na rzecz nadawców OZZ powinny w ogóle zaniechać poboru opłat na polu reemisji kablowych, co jest oczywiście sprzeczne z praktyką stosowaną przez inne kraje UE o podobnych parametrach ekonomicznych. Przeszkodą do zastosowania tej metody była również niewystarczająca dokumentacja zgromadzona w sprawie.

Z powyższym wiązał się zarzut nieuwzględnienia w opinii wynagrodzenia nadawców z tytułu reemisji utworów audio-wizualnych w ich własnych programach. Biegły wyjaśnił, że porównując kolejne rynki nie był w stanie precyzyjnie określić nasycenia repertuaru własnymi programami, czyli tzw. home productions. Nie miało to jednak istotnego znaczenia, bowiem nawet dysponując takimi danymi i tak ocena czy stawki proponowane przez wnioskodawców są zawyżone czy też nie ograniczać musiała się do porównania ze stawkami obowiązującymi w innych krajach, a wspomniane nasycenie nie ma na nie wpływu. Biegły podkreślił przy tym, że tabela nie

obejmuje wynagrodzeń nadawców z tytułu reemisji twórców audiowizualnych w ich własnych programach.

Biegły powtórzył również, że choć wynagrodzenie pobierane przez SFP w zakresie reprezentowanych praw jest w większości przypadków wyższe od stawek funkcjonujących na porównywalnych rynkach (istnieje zachwianie globalnych sum pobieranych przez tą organizację), to zważywszy, że przedstawiona tabela dotyczy dwóch organizacji, które pobierają wynagrodzenie łącznie, ocenie powinny podlegać właśnie stawki łączne. Zawyżenie wynikające ze stawek zaproponowanych przez SFP jest niwelowane stawkami proponowanymi na rzecz ZAiKS, które jest niższe od stawek funkcjonujących na rynkach porównywalnych. W tej sytuacji ostateczne stawki łączne spełniają kryteria ustawowe.

Biegły odniósł się również do analiz przedstawionych przez uczestników postępowania, wskazując na błędy, nieścisłości i zbyt małą ilość danych porównawczych jako czynniki, które uniemożliwiają oparcie opinii o te analizy.

Reasumując podkreślić należy, że biegły zapoznał się ze wszelkimi wątpliwościami i zarzutami podniesionymi w sprawie i szczegółowo odniósł się do nich wszystkich w opinii uzupełniającej, jak również w ustnych zeznaniach złożonych na rozprawie. O ile były one jasne i przekonujące dla Sądu i potwierdzały prawidłowość wyciągniętych przez biegłego wniosków, to uczestnicy postępowania w dalszym ciągu kwestionowali rzetelność opinii. Podnoszone konsekwentnie zarzuty były jednak, zdaniem Sądu, wyrazem jedynie niezadowolenia z treści opinii i stanowiły próbę przeforsowania własnych stanowisk. Zgłaszane zastrzeżenia były jedynie polemiką z wnioskami wyciągniętymi przez biegłego i nie posiadały dostatecznego uzasadnienia. Nie były również na tyle przekonujące, by podważać sporządzoną opinię.

Z tych też względów Sąd na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 r. oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego (k. 7272, t. XXXVII). Wniosek ten zmierzał bowiem jedynie do przewleknięcia postępowania, bowiem wszelkie istotne okoliczności sprawy zostały już ustalone na podstawie opinii biegłego Pawła Kosseckiego.

Sąd pragnie na marginesie odnieść się również do zastrzeżeń zgłaszanych przez uczestników, a dotyczących, ich zdaniem, rozbieżności pomiędzy podmiotem, któremu zlecono wydanie opinii, a podmiotem, który faktycznie ją wydał. Wątpliwości te zrodziły się z faktu, że pierwotnie rachunek za wydanie opinii został wystawiony przez Beron Sp. z o.o., podczas gdy wydanie opinii zlecono Pawłowi Kosseckiemu,

jako osobie fizycznej. Sąd zwraca przy tym uwagę, że w świetle ostatecznych wyjaśnień złożonych przez biegłego nie można mieć wątpliwości co do okoliczności sporządzenia opinii. Wynika z nich jednoznacznie, że opinię wydawał Paweł Kossecki – on złożył pod nią podpis i on swoim nazwiskiem firmuje wszelkie ustalenia i wnioski w niej zawarte. Przy jej sporządzeniu korzystał natomiast z pomocy pracowników spółki Beron. Praktyka taka nie jest zabroniona przez przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, co więcej, jest powszechnie akceptowana. Oczywistym jest jednak, że korzystanie z pracowników innego podmiotu nie oznacza, że opinia została wydana przez ten właśnie podmiot (w tym przypadku spółkę) ani nawet, że opinię należy traktować jak wspólną w rozumieniu art. 285 § 2 K.p.c.

Wobec powyższego nie można przychylić się do stanowiska uczestników, że opinię wydała spółka Beron, a przez to podmiot nieuprawniony.

Oddaleniu podlegały także wnioski o dopuszczenie dowodów z przesłuchania świadków (t. XXII, k. 4223; t. XXX, k. 5889), a także pozostałe nierozpoznane wnioski dowodowe, w szczególności te zawarte w piśmie Polskiej Izby Radiodiffuzji Cyfrowej zawarte w piśmie z dnia 4 marca 2016 r. (błędnie oznaczonego jako 4 marca 2014 r., k. 7272, t. XXXVII). Wszystkie one były bezprzedmiotowe. Rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie zależało bowiem w istocie od ustalenia, czy przedstawione tabele są zgodne z art. 110 i 110¹³ ust. 5 prawa autorskiego. W tym jednak zakresie konieczne było oparcie się na wiadomościach specjalnych posiadanych przez biegłego, wobec czego zeznania świadków czy pozostałe zawnioskowane dowody nie mogły zastąpić dowodu z jego opinii ani tym bardziej podważać go. Z tych samych powodów bez znaczenia dla sprawy pozostawały zeznania Piotra Chaberskiego (t. XXX, k. 5888).

Sąd zważył, co następuje.

Na wstępie podkreślenia wymaga, że zarówno Stowarzyszenie Filmowców Polskich jak i Stowarzyszenie Autorów ZAiKS są organizacjami zbiorowego zarządzania uprawnionymi do pobierania wynagrodzenia od korzystających z utworów audiowizualnych i przekazania go uprawnionym współtwórcom dzieł.

Do podstawowych zadań wnioskodawców należy więc ochrona interesów prawnych i materialnych twórców, a w szczególności zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich i innych uprawnień wynikających z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Realizacja tego zadania odbywa się zasadniczo poprzez zawieranie z użytkownikami utworów umów licencyjnych, zezwalających na korzystanie z nich na wybranych polach eksploatacji i w związku z tym pobierania za to wynagrodzenia, a następnie rozdysponowywania uzyskanych w ten sposób środków pomiędzy podmioty reprezentowane przez wnioskodawców.

Organizacja zbiorowego zarządzania nie może, bez ważnych powodów, odmówić zgody na korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w granicach wykonywanego przez siebie zarządu (art. 106 ust. 2 prawa autorskiego), co oznacza, że ma obowiązek przynajmniej podjęcia negocjacji z każdym podmiotem, który zwróci się do niej o udzielenie zezwolenia na korzystanie z utworu wchodzącego w skład jej repertuaru.

Obowiązek zawarcia umowy z art. 106 ust. 2 prawa autorskiego nieodłącznie łączy się zatem z przejrzystością warunków, na jakich OZZ udziela licencji, zatem jeśli bez uzasadnionych obiektywnymi okolicznościami powodów różnicowane są warunki umowne oznacza to dyskryminację licencjobiorców.

Równe warunki, o których mowa, oznaczają nie tylko takie same lub podobne warunki umów proponowane przez organizację, lecz przede wszystkim stałe warunki finansowe korzystania, które ustalane są w postaci tzw. tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub artystycznych wykonania.

Jeśli chodzi o obowiązek złożenia do zatwierdzenia przez Komisję Prawa Autorskiego takich tabel wynagrodzeń, to obowiązek ten został ograniczony do przypadków obowiązkowego zbiorowego zarządu i publicznego odtwarzania (art. 110¹² ust. 2 prawa autorskiego), zatem niezłożenie tabel co do pozostałych rodzajów zbiorowego zarządu nie może skutkować cofnięciem zezwolenia.

Należy jednak zakładać, że organizacje zbiorowego zarządzania będą zainteresowane zatwierdzeniem wszystkich tabel wynagrodzeń, na wszystkich polach sprawowanego przez nie zbiorowego zarządu, gdyż brak zatwierdzonej tabeli ogromnie utrudnia dochodzenie stosownych roszczeń na drodze sądowej.

Tabele niezatwierdzone nie mają bowiem charakteru wiążącego, a zatem są tylko propozycją dla negocjacji z potencjalnymi podmiotami korzystającymi z utworów. Dopiero prawomocne zatwierdzenie tabel przez Komisję Prawa Autorskiego w postępowaniu toczonym na podstawie art. 110¹¹ – 110¹⁶ prawa autorskiego skutkuje tym, że stawki określone w zatwierdzonych tabelach wynagrodzeń mają charakter stawek minimalnych i w tym zakresie mają moc bezwzględnie wiążącą jedynie w

umowach, w których stroną jest OZZ (110¹⁶ prawa autorskiego).

Nie może więc ulegać wątpliwości, że wnioskodawcy Stowarzyszenie Filmowców Polskich i Stowarzyszenie Autorów ZAiKS mają interes prawny w wystąpieniu z wnioskiem o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów audiowizualnych, gdyż mają pozwolenie na wykonywanie zbiorowego zarządu prawami autorskimi do tych utworów na polu eksploatacji - reemisja.

Jednocześnie jest oczywiste, że w interesie wnioskodawców jako podmiotów sprawujących w imieniu twórców zbiorowy zarząd wskazanymi utworami jest posługiwanie się w obrocie zatwierdzonymi tabelami, gdyż w ten sposób unikną oni konieczności prowadzenia negocjacji z potencjalnymi użytkownikami co do wysokości należnego wynagrodzenia. Skoro więc zespół orzekający Komisji Prawa Autorskiego postanowieniem z dnia 13 marca 2013 r. umorzył postępowanie z wniosku wnioskodawców o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów, to na podstawie art. 110¹⁴ ust. 3 prawa autorskiego wnioskodawcy mieli prawo złożyć wniosek do tutejszego Sądu o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń w całości.

Zgodnie z treścią art. 110¹² ust. 1 prawa autorskiego wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych objętych zbiorowym zarządzaniem składa organizacja zbiorowego zarządzania. Wniosek taki powinien spełniać wymagania określone w art. 110¹² ust. 4 prawa autorskiego, a więc powinien obejmować: 1) pola eksploatacji, których dotyczy tabela wynagrodzeń; 2) kategorie utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których dotyczy tabela wynagrodzeń; 3) kategorie podmiotów uprawnionych, na rzecz których wnioskodawca działa; 4) wysokość stawek wynagrodzenia.

Przedłożone przez wnioskodawców do zatwierdzenia tabele wynagrodzeń spełniają wymogi wskazane w tym przepisie, gdyż zawierają określenie pola eksploatacji, których dotyczą - reemisja, określają kategorie utworów, których dotyczą tabele (audiowizualne), kategorie podmiotów uprawnionych, na rzecz których wnioskodawcy działają (twórcy utworów audiowizualnych, którzy zawarli z wnioskodawcami umowy o powierzeniu ich dzieł w zbiorowy zarząd i ochronę), a także wysokość stawek wynagrodzeń za poszczególne formy użytkowania z chronionych utworów audiowizualnych.

Należy w pierwszej kolejności rozważyć najdalej idący zarzut wobec wniosku zgłaszany przez niektórych uczestników postępowania tj. zarzut braku legitymacji wnioskodawców do występowania z wnioskiem o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń w

zakresie niereprezentowanych przez te organizacje praw. Zarzut taki sformułowała Polska Izba Radiodfuzji Cyfrowej, twierdząc w szczególności, że Stowarzyszenie Autorów ZAiKS nie ma prawa reprezentowania praw przysługujących współtwórcom utworów audiowizualnych i twórcom utworów uprzednio istniejących wykorzystanych w utworze audiowizualnym. Wobec tego nie ma uprawnienia do przedstawienia tabeli wspólnej, przewidującej wynagrodzenie za wykorzystywanie takich utworów.

Możliwość przedstawienia wspólnej tabeli przez kilka organizacji zbiorowego zarządzania ustawodawca przewidział w art. 110(12) ust. 1 zd. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Sąd podziela przy tym powszechnie akceptowane w doktrynie stanowisko, że wspólna tabela może dotyczyć zarówno przypadków, w których zakresy reprezentacji organizacji zbiorowego zarządzania na danym polu krzyżują się, jak i tych, gdy zakresy te są rozłączne (*Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz.*, red. Flisak D. WoltersKluwers 2015). Odmienne zapatrywanie prowadziłoby do wniosku, że dwie organizacje mogą przedłożyć jedną, wspólną tabelę wyłączenie wówczas, gdy ich zakresy reprezentacji są identyczne (dotyczą tych samych utworów, na tych samych polach eksploatacji) co oczywiście zdarzałoby się niezmiernie rzadko. Przeciwno takiemu rozumowaniu przemawia wykładania celowościowa przepisu - intencją ustawodawcy było przecież by sytuacje, gdy organizację składają wspólny wniosek były częste, bowiem ułatwia to ocenę chociażby generalnego obciążenia użytkownika oraz właściwych proporcji w wynagrodzeniu globalnym pomiędzy poszczególnymi organizacjami.

Sąd przychyła się również do stanowiska wnioskodawców, że brak jest konieczności zamieszczenia w treści tabeli stawek poszczególnych organizacji. W takim przypadku bowiem mielibyśmy do czynienia z wnioskiem o zatwierdzenie dwóch odrębnych tabeli. Jeżeli zaś nie ma obowiązku wskazywania w tabeli elementów składających się na stawkę objętą tabelą wspólną, przedmiotem badania Komisji Prawa Autorskiego, a następnie Sądu musi być wyłącznie stawka wspólna obejmująca całość praw objętych tabelą wspólną i to ona musi zostać uzasadniona. Co również istotne - żaden z wnioskodawców nie wywodzi i nie może wywodzić z przedstawionej tabeli praw do reprezentowania. Takie prawo wynikać może bowiem wyłącznie z udzielonego zezwolenia, wobec czego nawet jeśli wspólna tabela obejmuje na przykład pola eksploatacji, na których jeden z wnioskodawców nie chroni praw twórców, to nie może to powodować odmowy zatwierdzenia tabeli. W tym bowiem zakresie tabela nie będzie stanowiła dla tego podmiotu źródła żadnych praw.

Wobec powyższego zarzut braku legitymacji wnioskodawców nie zasługiwał na uwzględnienie.

W toku postępowania wnioskodawcy zmodyfikowali swój wniosek – usuwając z tabeli zakwestionowane przez biegłego punkty VII, VIII IX i XII i przedstawiając do zatwierdzenia nowy projekt tabeli i jednocześnie cofając wniosek o zatwierdzenie tabeli w tym zakresie. Niektórzy spośród uczestników postępowania zaproponowali takiemu działaniu podnosząc po pierwsze, że cofnięcie wniosku jest nieskuteczne, a po drugie, że dokonana zmiana stanowi zmianę istotną, a przez to jest niedopuszczalna w toku postępowania przed Sądem. W związku z tym wymagała rozważenia kwestia skuteczności i ewentualnych skutków procesowych złożonych przez wnioskodawców oświadczeń.

Zgodnie z treścią art. 110¹ ust. 3 prawa autorskiego- jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej, do postępowań przed Komisją stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Uznać należy w ocenie sądu, że również w toku postępowania przed sądem w sprawie z wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń lub odmowę zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń znajdują zastosowanie przepisy postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Co prawda w prawie autorskim brak wyraźnego uregulowania, które wskazywałoby, że również postępowanie sądowe w sprawach o zatwierdzanie tabel wynagrodzeń toczy się przy zastosowaniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, jednakże brak takiego przepisu nie może przesądzać o trybie procesowym przy rozpoznawaniu tych spraw przez sąd.

Zgodnie bowiem z art. 13 § 1 k.p.c. sąd rozpoznaje sprawy w procesie, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zazwyczaj przepisy szczególne wyraźnie odsyłają do stosowania (odpowiednio lub wprost) przepisów o postępowaniu nieprocesowym we wskazanych w nich kategoriach spraw. Dopuszczalna jest jednak także inna technika legislacyjna, tj. wskazanie postępowania nieprocesowego jako właściwego trybu postępowania rozpoznawczego poprzez zastosowanie w ustawie terminologii właściwej dla postępowania nieprocesowego.

Powyższą technikę legislacyjną zastosowano w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych, gdyż ustawodawca w przepisach regulujących postępowanie przed sądem posłużył się takimi terminami, właściwymi dla postępowania nieprocesowego, jak: „wnioskodawca”, „uczestnik”, „wniosek”, „postanowienie o

odmowie dopuszczenia do wzięcia udziału w sprawie” (por. Radosław Flejszar, Małgorzata Malczyk-Herdzin, „Postępowanie cywilne w sprawach o zatwierdzanie i o zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych”, Prace z prawa własności intelektualnej, Rok. 2011, zeszyt 111).

Dodatkowo wskazać należy na treść art. 110²³ zd. 2 k.p.c., w którym stwierdzono, że postanowienie kończące postępowanie w sprawie (wydane przez sąd) doręczane jest z urzędu przewodniczącemu Komisji Prawa Autorskiego.

Ustawodawca przesądził zatem, że orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, bez względu na to, czy przybierze ono formę rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, czy też nieorzekającego co do istoty sprawy (formalnego, proceduralnego), ma przybrać postać postanowienia, a właśnie w tej postaci co do zasady zapadają orzeczenia co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym (art. 516 k.p.c.).

W związku z powyższym zasadny jest wniosek, że w postępowaniu przed sądem przepisy o postępowaniu nieprocesowym stosuje się wprost z ewentualnymi modyfikacjami wynikającymi jednoznacznie z przepisów prawa autorskiego.

Przepisy o postępowaniu nieprocesowym zawierają własną regulację dotyczącą kwestii cofnięcia wniosku, która, zgodnie z art. 13 par. 2 K.p.c. wyłącza stosowanie art. 203 K.p.c. Zgodnie bowiem z treścią art. 512 § 1 k.p.c. po rozpoczęciu posiedzenia albo po złożeniu przez któregokolwiek z uczestników oświadczenia na piśmie cofnięcie wniosku jest skuteczne tylko wtedy, gdy inni uczestnicy nie sprzeciwili się temu w terminie wyznaczonym.

W okolicznościach niniejszej sprawy powyższe musiało zatem prowadzić do wniosku, że cofnięcie części wniosku dokonane przez wnioskodawców było nieskuteczne i nie mogło prowadzić do umorzenia postępowania. Dokonane zostało bowiem już po rozpoczęciu posiedzenia, a niektórzy uczestnicy wnioskowi temu zaoponowali. Prowadzi to zatem do wniosku, że przedmiotem rozpoznania musiał być cały wniosek, w tym również punkty tabeli, co do których wnioskodawcy chcieli wycofać swoje żądanie.

W dalszej kolejności rozstrzygnięcia wymagała kwestia dopuszczalności zmiany przedmiotowej wniosku, której istota w sprawach o zatwierdzanie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych sprowadza się do modyfikacji treści tabeli.

Modyfikacja ta może przybrać różne warianty, od prostej zmiany wysokości stawek wynagrodzeń, poprzez dodanie do tabeli nowych kategorii utworów lub pól

eksploatacji, aż po tak daleko idącą zmianę treści tabeli w zakresie kategorii utworów, pól eksploatacji oraz proponowanej wysokości stawek wynagrodzeń, że traci ona związek treściowy z pierwotną wersją tabeli i de facto przybiera kształt nowej tabeli.

Z uwagi na to, że kwestia zmiany przedmiotowej wniosku w postępowaniu nieprocesowym nie została uregulowana przepisem odrębnym, zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c., do zmiany takiej, dokonanej w postępowaniu nieprocesowym, stosuje się odpowiednio przepisy o procesie, a więc art. 193 k.p.c.

W świetle jego postanowień zmiana przedmiotowa powództwa (wniosku) polega bądź na zastąpieniu dotychczasowej podstawy faktycznej, przy zachowaniu niezmienionego żądania, bądź na zmianie żądania, przy zachowaniu niezmienionej podstawy faktycznej, bądź na zmianie obu tych elementów (porównaj między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r. II CSK 102/08, niepubl.).

Polega więc na zmianie istotnych elementów powództwa (wniosku), wszystkich albo wybranych, w wyniku czego przeobrażeniu podlega żądanie wraz z podstawą faktyczną i prawną. Zawsze zatem zmiana powództwa i wniosku polega na zmianie jego istotnych elementów, a więc okoliczność, że zmiana żądania była istotna, a nawet "diametralna", nie przesądza o jej niedopuszczalności.

Rozstrzygając ten problem nie można abstrahować od charakteru prawnego postępowania w tym przedmiocie, które zostało ukształtowane przez ustawodawcę jako dwuetapowe (przed organem pozasądowym, a następnie w ramach postępowania sądowego), a także relacji i zależności pomiędzy postępowaniem przed Komisją Prawa Autorskiego a postępowaniem sądowym toczącym się po wydaniu orzeczenia przez ten organ. Wydając orzeczenie kończące, zespół orzekający Komisji zatwierdza albo odmawia zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń – w całości albo w części. W zakresie, w którym zespół orzekający Komisji odmówił zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń, przedstawia on na piśmie propozycje zmian w przedłożonej do zatwierdzenia tabeli wraz z ich uzasadnieniem (ust. 4 komentowanego artykułu). Uczestnik postępowania przed Komisją niezadowolony z orzeczenia Komisji może złożyć, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu orzeczenia z uzasadnieniem, wniosek o zatwierdzenie albo o odmowę zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń, w całości albo w części, przez sąd (art. 110¹⁴ ust. 1 prawa autorskiego). W sprawach z wniosków o zatwierdzenie albo o odmowę zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń przez sąd, w całości albo w części, oraz w sprawach o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń przez sąd w razie umorzenia postępowania z przyczyn, o których mowa w art. 110¹³ ust. 3 prawa

autorskiego, sąd wydaje postanowienie, w którym orzeka o zatwierdzeniu lub o odmowie zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń w całości albo w części, od którego przysługuje apelacja na zasadach ogólnych (art. 110²³ w zw. z art. 518 zdanie pierwsze k.p.c.).

Przytoczona regulacja wprowadza zatem model dwuetapowego postępowania z wniosku o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych. Przyjmuje się, że przed przeprowadzeniem postępowania przed KPA zachodzi czasowa niedopuszczalność drogi sądowej. Stwierdzenie czasowej niedopuszczalności drogi sądowej przed wyczerpaniem trybu postępowania pozasądowego przed Komisją Prawa Autorskiego rodzi określone implikacje w zakresie możliwości przedmiotowej zmiany wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń w toku postępowania przed sądem.

Istotna zmiana tabeli po złożeniu wniosku do sądu, polegająca na nadaniu jej nowej treści, czy wręcz rozszerzeniu jej zakresu poprzez dodanie nowych kategorii utworów, czy pól eksploatacji, w związku z którym wnioskodawca domaga się zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z utworów, prowadzi do sytuacji, że przedmiotem rozpoznania przez sąd będzie tabela w nowym kształcie. Tym samym dopuszczalność modyfikacji tabeli wynagrodzeń na etapie postępowania sądowego może wówczas doprowadzić do obejścia przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które wprowadzają zasadę dwuetapowości postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń.

Wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że sąd może wydać dwojakiego rodzaju rozstrzygnięcia merytoryczne: zatwierdzić tabelę objętą wnioskiem w całości lub w części, bądź też odmówić zatwierdzenia tabeli objętej wnioskiem w całości lub w części. Sąd natomiast nie został wyposażony w kompetencję do kształtowania swoim orzeczeniem nowej treści tabeli, a w szczególności modyfikowania poszczególnych jej postanowień w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. Tak sztywno zakreślona kognicja sądu w tym postępowaniu, wyłącza możliwość istotnej zmiany treści tabeli w orzeczeniu sądowym.

W niniejszej sprawie spór na tle modyfikacji tabeli pomiędzy wnioskodawcami a uczestnikami postępowania wynikał z faktu, że po zapoznaniu się częściowo krytyczną opinią biegłego (w zakresie stawek określonych w punkcie VII i VIII tabeli) wnioskodawcy na rozprawie dnia 1 grudnia 2016 r. przedłożyli dokument zawierający tabelę wynagrodzeń w nowym kształcie. W świetle poczynionych powyżej uwag

dopuszczalność takiego zabiegu musiała być oceniona z perspektywy istotności dokonanej zmiany. Innymi słowy kwestia skuteczności zmiany zależna była od tego czy uznana zostanie ona za zmianę istotną czy nieistotną.

Sąd pragnie przy tym z całą mocą podkreślić, że jedyne różnice pomiędzy pierwotnie złożoną w sprawie tabelą (a więc tą, którą przedstawiono w pozwie, a wcześniej Komisji Prawa Autorskiego), a tabelą przedstawioną na rozprawie dnia 1 grudnia 2016 r. polegały na usunięciu zakwestionowanych przez biegłego punktów VII, VIII, IX i XII. Usunięcie to, co zrozumiałe, wymusiło dodatkowo jedynie modyfikację numeracji pozostałych punktów tabeli. Nie doszło zatem do żadnej merytorycznej zmiany tabeli, takiej jak rozszerzenie pól eksploatacji, zwiększenie lub zmniejszenie stawek wynagrodzeń itp. Nie powodowało również zmiany gdy idzie o sens, rozumienie czy stosowanie pozostałych punktów. W konsekwencji nie można uznać, że nastąpiła istotna zmiana tabeli, a tym bardziej, że złożona została całkowicie nowa tabela, nad którą nie procedowała wcześniej Komisja Prawa Autorskiego. Wszystkie punkty tabeli w jej ostatecznym kształcie były badane przez Komisję. W dalszym ciągu rozpoznaniu podlegała zatem ta sama tabela, pozbawiona jedynie czterech punktów i różniąca się numeracją pozostałych.

Z tych względów, w ocenie Sądu, modyfikacja wymienionej tabeli nie stanowiła niedopuszczalnej w postępowaniu o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń zmiany wniosku, a zatem nie zaistniały podstawy do jego odrzucenia w tym zakresie. W konsekwencji należało oddalić wniosek w tym przedmiocie.

Przechodząc do merytorycznej oceny złożonego wniosku należy na wstępie przypomnieć kryteria, jakimi powinien się kierować sąd orzekając w przedmiocie wniosku o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych zostały określone w art. 110¹³ ust. 5 prawa autorskiego.

W przepisie tym wskazano, że organ orzekający (KPA oraz sąd) winien brać pod uwagę:

1) wysokość wpływów osiąganych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych (poprzez odesłanie do art. 110 prawa autorskiego),

2) kwotę ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na rzecz wszystkich OZZ z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych na danym polu eksploatacji,

3) zebrany w sprawie materiał dowodowy,

zaproprowanych w tabeli wnioskodawców uznać za jednostronne narzucenie uciążliwych warunków, skoro ich łączne wynagrodzenie nie będzie wyższe niż 3,3%. Jak jednak podkreślał biegły warunek ten zostanie spełniony jedynie wówczas, gdy wyłączone zostaną z tabeli punkty numer VII i VIII. W przeciwnym wypadku tabela nie będzie uwzględniała ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów. W ocenie biegłego zachowanie poziomu stawki wnioskodawców na 3,3% byłoby wskazane i nie będzie prowadziło do zachwiania sytuacji na rynku. Stawka taka dodatkowo będzie zgodna ze stawkami obowiązującymi w innych, porównywalnych krajach europejskich.

Biegły nie dostrzegł również sprzeczności zaproponowanej tabeli z pozostałymi przesłankami, a więc z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, stanowiskami uczestników postępowania i uzasadnionym interesem społecznym

Sąd raz jeszcze pragnie podkreślić, że powyższą opinię uznał za w pełni rzetelną. Została sporządzona prawidłowo, przy zachowaniu wszelkich zasad wiążących biegłych, jest spójna, obszerna, a przyjęte wnioski zostały logicznie i przekonywująco uzasadnione. W ocenie Sądu również wszelkie zastrzeżenia zgłaszane przez wnioskodawców i uczestników postępowania zostały dostatecznie wyjaśnione i nie podważają one opinii.

Wnioskodawcy, w reakcji na wnioski płynącej z opinii biegłego, zmodyfikowali przedstawioną tabelę w ten sposób, że usunęli z niej punkty VII, VII, IX i VII. Jak już wyjaśniono powyżej Sąd uznał tą zmianę za nieistotną, a przez to dopuszczalną. Prowadzi to do wniosku, że tabela wnioskodawców, w jej ostatecznym kształcie, spełnia wymagania stawiane przez art. 110 i 110¹³ ust. 5 prawa autorskiego, a tym samym zasługuje na zatwierdzenie. W konsekwencji należało zatwierdzić tabelę w części, tj. co do punktów I-VI, X i XI, a w pozostałym zakresie, a więc co do punktów niespełniających wymagań ustawowych, tj. punktów VII-IX i XII odmówić zatwierdzenia tabeli.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., obciążając nimi wnioskodawców i uczestników postępowania w zakresie przez nich poniesionym. Co prawda w sprawie zachodziła sprzeczność interesów pomiędzy wnioskodawcami i uczestnikami, jednakże zarówno wnioskodawcy, jak i uczestnicy przynajmniej z założenia powinni być w równym stopniu zainteresowani uregulowaniem w tabelach kwestii wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów prawa pokrewnych (art. 520 § 2 k.p.c.).

Sygn. akt I Ns 126/13

W ocenie Sądu, zastosowanie powyższej zasady rozłożenia kosztów postępowania wynika z faktu, że ustalenie stawek wynagrodzeń zdeterminowane jest interesem społecznym. W konsekwencji wszystkich uczestników postępowania, w podobnym stopniu, należy uznać za zainteresowanych w zatwierdzeniu tabeli stawek wynagrodzeń opierającej się na równoważeniu z jednej strony interesów artystów i wykonawców z tytułu przysługujących im wynagrodzeń, a drugiej strony interesów podmiotów korzystających z praw autorskich i przedmiotów praw pokrewnych w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej i zawodowej.

Jednocześnie wypada podkreślić, iż wnioskodawcy byli z mocy ustawy zobowiązani do złożenia wniosku o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń (art. 3 ust. 5-7 z dnia 8 lipca 2010 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – Dz.U.2010.152.1016).

Z tych względów w ocenie Sądu nie było podstaw do odstąpienia od ogólnej reguły, zgodnie z którą koszty postępowania nieprocesowego ponoszą wszyscy uczestnicy w zakresie przez siebie poniesionym.

/-/ U. Jabłońska-Maciaszczyk

/-/ I. Korpik

/-/ S. Hańczewska

